

Martin Šíba, České a německé reklamy na stránkách českobudějovických deníků, jejich porovnání a rozbor, diplomová práce Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2020.

Posudek oponenta diplomové práce

Předmětem zájmu Martina Šíby se stala reklama, která byla na stránkách jihočeských novin tištěna v první polovině 20. století. Interpretaci pramenného materiálu tak mohl vložit do rámce politických a společenských proměn tohoto poměrně dlouhého období. Vzhledem k tomu, že pro svou obsáhlou sondu zvolil německy psané Budweiser Zeitung a českojazyčné Jihočeské listy, nabízela se možnost pracovat i s hlediskem nacionálního soupeření v jazykově smíšené oblasti. Zvolené vymezení pramenné základny diplomové práce považuji za dostatečné. Zdánlivá nenáročnost a dostupnost tištěných zdrojů je vyvážena jejich kvantitou i šíří informací, která přímo vyzývá k interpretaci z různých úhlů pohledu. Reklama jako historický pramen byla v české historiografii již vícekrát využita. Připomenout mohu základní práci Pavly Vošahlíkové Zlaté časy reklamy, s níž diplomant pracoval. Ze zahraničních prací využíval především základní přehledy a slovníky.

O počáteční nejistotě, jakým směrem by se měla práce ubírat, svědčí pozornost věnovaná v jedné z úvodních kapitol vývoji tištěných periodik od Guttenberga do 20. století. Její rozsah výrazně převyšuje prostor, jež vyplňují v předložené diplomové práci dějiny reklamy. Ty je potřeba vnímat v souvislosti s rozvojem masové spotřeby ve sledovaném období. Obecně bych doporučoval hlubší zakotvení diplomové práce v hospodářských a sociálních dějinách.

Na diplomové práci je patrné, a nemyslím to vůbec pejorativně, jisté „okouzlení pramenem“. Nejprve se autor pokusil o systematickou kvantifikaci typů a rozsahu reklamy v českobudějovickém tisku první poloviny 20. století, kterou shrnul do přehledných tabulek. Větší pozornost však věnoval konkrétnímu obsahu a formě vybraných reklamních sdělení, které se staly zároveň součástí obrazové přílohy vhodně vřazené do vlastního textu. Jejich interpretace ho dovedla do oblasti dějin každodennosti. Práci to učinilo čtivou a přineslo to i celou řadu zajímavých interpretačních postřehů. Oproti tomu využití kvantifikace přes svou náročnost a pečlivost, se kterou se jí diplomant zhostil, nevedla k mnoha překvapivým zjištěním.

Na diplomové práci oceňuji její promyšlenou a přehlednou strukturu na jasném chronologickém a tematickém půdorysu umožňujícím komparaci v delším časovém období. Zdařilá je také její grafická podoba a volba obrazových příloh. Na škodu je naopak až příliš úsporný poznámkový aparát.

V předložené diplomové práci prokázal Martin Šíba schopnost samostatné vědecké práce a jeho text je zajímavým příspěvkem k dějinám každodenní kultury první poloviny 20. století. Práci proto hodnotím známkou výborně.

V Českých Budějovicích dne 4. června 2020

Mgr. Zdeněk Bezecný, Ph.D.